

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

Другого рівня вищої освіти

за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Кваліфікація: Магістр з адміністративного менеджменту

(2020 рік набору)

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ
РАДОЮ

Голова вченої ради

протокол № 16 від «03» 04 2020 р

Освітня програма вводиться в дію з 01.05 2020 р

Ректор _____ (В.І.Ладика)

Наказ № 259-к від «03» 04 2020 р

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Проектна група у складі:

Голова проектної групи:

д.е.н., доцент кафедри публічного
управління та адміністрування

Л.І. Калачевська

Члени проектної групи:

к.е.н., доцент кафедри публічного
управління та адміністрування

А.М. Бричко

к.е.н., доцент кафедри публічного
управління та адміністрування

С.М. Лукаш

Розглянуто та схвалено на розширеному засіданні кафедри за участі студентського активу та стейкхолдерів протокол № 4 від 11.12.2019

Начальник навчального відділу

Н.В. Колодненко

Завідувач відділу якості, ліцензування
та акредитації, к.е.н., доцент

І.Д. Скляр

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, к.е.н., професор

В.М. Жмайлов

Схвалено на засіданні вченої ради факультету економіки і менеджменту від «12»
квітня 2020 р., протокол № 4

Голова вченої ради факультету економіки
та менеджменту к.е.н., професор

Н.І. Строченко

ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ПЕРЕДМОВА	4
1.	НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ.....	5
2.	ВИЗНАЧЕННЯ.....	5
3.	ПОЗНАЧЕННЯ І СКОРОЧЕННЯ.....	5
4.	ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	7
4.1	Загальна інформація.....	7
4.2	Мета освітньої програми.....	7
4.3	Характеристика освітньої програми.....	7
4.4	Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання.....	8
4.5	Викладання та оцінювання.....	9
4.6	Програмні компетентності.....	10
4.7	Програмні результати навчання.....	11
4.8	Ресурсне забезпечення реалізації програми.....	11
4.9	Академічна мобільність.....	12
5.	ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	14
6.	МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	16
7.	НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	18
8.	ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ.....	20

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, в якому міститься система освітніх компонентів на другому (магістерському) рівні вищої освіти в межах спеціальності 073 «Менеджмент», що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання, якими повинен оволодіти здобувач ступеня магістр.

Призначення освітньо-професійної програми здобувача вищої освіти ступеня магістр - підготовка особи до здобуття теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, достатніх для успішного проведення наукових досліджень і виконання професійних обов'язків за спеціальністю 073 «Менеджмент», загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту» та Національної рамки кваліфікацій.

Користувачі освітньо-професійної програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в Сумському національному аграрному університеті на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 073 «Менеджмент», ОП «Адміністративний менеджмент»;
- науково-педагогічні працівники Сумського національного аграрного університету, які здійснюють підготовку магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» ОП «Адміністративний менеджмент»;
- приймальна комісія Сумського національного аграрного університету;
- екзаменаційна комісія спеціальності 073 «Менеджмент» за ОП «Адміністративний менеджмент».

Фахову експертизу проводили:

Ситак Олександр Михайлович – директор Департаменту економічного розвитку та торгівлі Сумської облдержадміністрації;

Шаповал Євген Іванович - Директор Сумського обласного комунального підприємства «Фонд інвестування об'єктів соціальної сфери та промисловості»

Гончарова Наталія Олександрівна – заступник начальника управління освіти і науки Сумської міської ради

Методичну експертизу проводили:

Строченко Наталія Іванівна - кандидат економічних наук, професор, декан факультету економіки та менеджменту;

Михайлова Любов Іванівна - доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту

Лищенко Маргарита Олександрівна - завідувач кафедри маркетингу та логістики

1. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.
3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (Редакція від 15.02.2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5>.
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України № 266 від 26.04.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.
5. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
6. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ МОН України від 06.11.2015 за № 1151 затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>.
7. Про Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2020 році Наказ МОН України від 11 жовтня 2019 № 1285. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup2020/2019/10/priyomunakaz1110191285.pdf>.
8. Класифікація видів економічної діяльності: ДК 009:2010. URL: <https://evrovektor.com/kved/2010/>
9. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для (магістерського) другого рівня освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 959 від 10 липня 2019 року. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf>

Корисні посилання:

10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
11. Data for Sustainable Development Goals. ISCED (МСКО) 2013. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

2. ВИЗНАЧЕННЯ

У програмі використано терміни та відповідні визначення, що подані у Законі України «Про вищу освіту» та Національному освітньому глосарію: вища освіта.

3. ПОЗНАЧЕННЯ І СКОРОЧЕННЯ

У програмі використані наступні позначення і скорочення:

- ЄКТС (European Credit Transfer and Accumulation System) –
- Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система;
- НРК – Національна рамка кваліфікацій;
- ЗК – загальні компетентності;
- ФК – фахові компетентності;
- ПР – програмні результати;
- ОК – обов'язкова компонента;
- ВК – вибіркова компонента.

4. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ» (ОП «АДМІНІСТРАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»)

4.1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структура підрозділу	Сумський національний аграрний університет, факультет економіки та менеджменту
Цикл/рівень	7 рівень Національної рамки кваліфікацій України (НРК). 7 рівень Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (EQFLLL). Другий цикл Європейського простору вищої освіти (HPFQENEА)
Назва галузі знань	07 «Управління та адміністрування»
Назва спеціальності	073 «Менеджмент».
Офіційна назва освітньої програми	«Адміністративний менеджмент».
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр з адміністративного менеджменту
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра – одиничний / подвійний, 90 кредитів (1 рік 4 місяці)
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України, сертифікат: серія НД №1991726 від 25.09.2017 року Європейське акредитаційне агентство Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute – ACQUIN, Німеччина, сертифікат від 26.03.2018 р., термін дії: до 30.09.2021
Передумови	Наявність ступеня бакалавра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст різного фахового спрямування. Без обмеження віку
Мови викладання	Українська, німецька, англійська
Терміни дії освітньої програми	до 1 липня 2024 року
Інтернет - адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://snau.edu.ua/
4.2 - Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців високого рівня, які володіють фундаментальними знаннями, відповідними компетентностями і практичними навичками для здійснення ефективного управління та адміністрування. Формування особистості якісно нового рівня фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру в сфері управлінської діяльності, а також поєднувати знання, уміння, комунікативні навички і спроможності з автономною діяльністю та відповідальністю під час вирішення завдань та проблем в менеджменті.	
4.3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціалізація)	07 «Управління та адміністрування». 073 «Менеджмент». ОП «Адміністративний менеджмент».
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта та професійна підготовка в галузі 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». <i>Ключові слова:</i> менеджмент, адміністрування, аграрний менеджмент, управлінські рішення, ефективність, інвестиції. Формування у студентів компетентності щодо ефективного

	управління та адміністрування підприємствами та установами аграрної та інших галузей на основі системного осмислення процесів, форм і методів, середовища та регуляторних засад його здійснення, засвоєння методико-практичних підходів до оцінювання стану суб'єкту господарювання.	
Особливості програми	Особливістю та відмінністю програми є те, що вона була започаткована в СНАУ спільно з Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина). Програма має міжнародну акредитацію ACQUIN. Навчання на 1 та 2 семестрах першого року навчання є семестрами міжнародної мобільності. Програма передбачає обов'язковою умовою проходження виробничої та переддипломної практики на підприємствах різних галузей економіки та сфер діяльності, зокрема в підприємствах аграрного бізнесу та у міжнародних компаніях. Програма передбачає викладання українською, німецькою та/або англійською мовами. Змістовна компонента програми є унікальною і розроблена спільно з Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф.	
4.4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
Придатність до працевлаштування	Назва і шифр професійної групи	Професійна назва роботи (посада)
	12. Керівники підприємств, установ та організацій	
	1210. Керівники підприємств установ та організацій	1210.1. Керівники підприємств установ та організацій
	1229. Керівники інших основних підрозділів	1229.1. завідувач відділу 1229.1. завідувач сектору 1229.1. заступник начальника відділу 1229.7. керівники інших основних підрозділів у сфері сільського господарства
	1231. Керівники економічних та адміністративних підрозділів	1231. Начальник управління 1231. Завідувач сектором 1231. Керівник (директор, начальник та ін.) департаменту 1231. Головний фахівець
	1239. Керівники інших функціональних підрозділів	1239.Завідувач господарством
	13. Керівники малих підприємств без апарату управління	
	1312.Керівники малих підприємств без апарату управління в промисловості	1312.Директор малого підприємства з переробки продукції сільського господарства
	1319. Керівники інших малих підприємств без апарату управління	1319. Директор (керівник) малого підприємства
	14. Менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів	
1475. Менеджери (управителі) з питань управління та адміністрування	1475.1 менеджери (управителі) з питань управління та адміністрування операційною діяльністю в підприємствах аграрного сектору	

		1475.2 менеджери (управителі) з питань координації діяльності адміністрації, що пов'язана з організацією роботи усіх підрозділів
	1477. Менеджери (управителі) з підбору, забезпечення та використання персоналу	1477.1 Менеджер з персоналу. HR-менеджер в підприємствах аграрного сектору
	1479. Менеджер (управитель) з організації консультативних послуг	1479. Менеджер з консалтингової діяльності в аграрній галузі
II. Професіонали		
	2419. Професіонали у сфері державної служби (органи аграрного управління), ефективності господарської діяльності, раціоналізації виробництва, інноваційної діяльності	2419.3 Спеціаліст державної служби
	2441. Професіонали в галузі управління та адміністрування	2441. Науковий співробітник 2441. Економіст з планування. 2441 Економічний радник 2441 Консультант з економічних питань
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти – доктора філософії. Набуття додаткових кваліфікацій в системі післядипломної освіти.	
4.5. Викладання та оцінювання		
Викладання та Навчання	Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Комбінований підхід до навчання: поєднання традиційних та нетрадиційних методів навчання, залучення до проведення лекцій іноземних лекторів та фахівців-практиків. Викладання проводиться у вигляді лекцій, презентацій, дискусій, практичних занять, тренінгів, ситуаційних ігор, семінарів, застосування методу case-study із розв'язанням реальних завдань, вирішення розрахунково-аналітичних та творчих задач, роботи в малих групах, індивідуальних занять, консультацій з викладачами, самонавчання, навчання на основі досліджень, проходження практики на підприємствах та в організаціях, виконання індивідуальних проектних робіт на основі виробничих даних підприємств, застосування програмних інструментів оцінки та планування діяльності підприємства RegioMAX і ВЕР, електронне навчання в системі Moodle, підготовки кваліфікаційної роботи магістра.	
Оцінювання	Види контролю: поточний, тематичний, періодичний, підсумковий, самоконтроль. Поточне опитування, тестовий контроль, презентація індивідуальних та групових завдань, проектна робота, виконання розрахунково-аналітичних та ситуаційних завдань, звіти з практики. Підсумковий контроль – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю.	

	<p>Підсумкова атестація – підготовка та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, у тому числі некоректних текстових запозичень, фабрикації та фальсифікації. Кваліфікаційна робота оприлюднюється в репозитарії СНАУ. Оцінювання рівня знань студентів проводиться за рейтинговою системою.</p>
4.6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>ІК1. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів. ФК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани. ФК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту. ФК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації. ФК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. ФК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми. ФК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість. ФК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом. ФК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію. ФК10. Здатність до управління організацією та її розвитком. ФК11. Здатність формувати альтернативні стратегічні напрями розвитку об'єкту управління. ФК12. Здатність обґрунтовувати параметри напрямків розвитку підприємства, опрацьовувати економічні характеристики шляхів їх реалізації.</p>

	<p>ФК13. Здатність вільно комунікувати іноземною мовою.</p> <p>ФК14. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи емпіричних та соціальних досліджень.</p> <p>ФК15. Здатність формувати дієву систему обліку та контролю діяльності підприємства з метою прийняття ефективних управлінських рішень.</p> <p>ФК16. Здатність аналізувати ринки, формувати систему просування товарів і послуг, розробляти імідж об'єкту управління.</p>
4.7. Програмні результати навчання	
<p>ПР1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.</p> <p>ПР2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.</p> <p>ПР3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.</p> <p>ПР5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.</p> <p>ПР6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.</p> <p>ПР7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.</p> <p>ПР8. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією.</p> <p>ПР9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.</p> <p>ПР10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.</p> <p>ПР11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.</p> <p>ПР12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).</p> <p>ПР13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).</p> <p>ПР14. Обґрунтовувати параметри напрямків розвитку підприємства, опрацьовувати економічні характеристики шляхів їх реалізації.</p> <p>ПР15. Вміти визначати ефективність фінансових та інвестиційних проектів.</p> <p>ПР16. Проводити маркетингове дослідження обраних ланцюгів створення вартості, використовуючи різноманітні інструменти.</p>	
4.8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Підготовку магістрів зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Адміністративний менеджмент» здійснює 1 випускова кафедра: кафедра Публічного управління та адміністрування. Кафедру очолює доктор наук, професор.</p> <p>Всього науково-педагогічних працівників, які входять до складу групи забезпечення – 19, у т.ч.</p> <ul style="list-style-type: none"> - доктори наук, професори – 5; - доктори наук, доценти – 2; - кандидати наук, доценти – 9; - кандидати наук, старші викладачі – 2;

	<p>До викладання кожний семестр залучаються іноземні лектори-професори університету прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина).</p> <p>Реалізацію освітньо-професійної програми здійснюють викладачі, що вільно володіють іноземними мовами (сертифікат В2 – 14, сертифікат С1 – 2, сертифікат С2 - 1), пройшли наукові стажування за кордоном та на підприємствах, беруть участь в міжнародних наукових проектах. Для підвищення практичної спрямованості навчального процесу до проведення лекційних занять залучаються провідні фахівці-практики та закордонні фахівці.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура, кількість місць у гуртожитках відповідає вимогам.</p> <p>Для реалізації освітньо-професійної програми на факультеті економіки і менеджменту є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (програмний комплекс Regio MAX, ВЕР, Diamond FMS, 1С: Управління сільськогосподарським підприємством, доступ до 1С: ІТС Україна, 1С:Підприємство 8.2, Мастер Тест).</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Офіційний веб-сайт СНАУ www.snau.edu.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, міжнародне співробітництво, практику та працевлаштування, контакти.</p> <p>Усі зареєстровані в СНАУ користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет. Фонд наукової бібліотеки СНАУ містить понад 313 тис. примірників навчально-наукової літератури, періодичних наукових видань. До електронного каталогу внесено понад 76700 записів. Створюються та використовуються електронні бази даних вторинної інформації – букіністичний каталог (понад 1100 записів), каталог дисертацій (363 записи), каталог авторефератів (2585 записів) тощо. Створено електронну картотеку книгозабезпечення. Читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет. Усі ресурси бібліотеки доступні через сайт університету: http://library.snau.edu.ua</p> <p>Всі навчальні дисципліни курсу освітньо-професійної підготовки з маркетингу забезпечені конспектами лекцій, методичними рекомендаціями щодо проведення практичних занять та самостійної роботи, методичними рекомендаціями щодо проходження фахового стажування та переддипломних практик, а також рекомендаціями щодо виконання кваліфікаційної роботи магістра. Університет має підключення до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.</p>
4.9. Академічна мобільність (регламентується Постановою КМУ № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року)	
Національна кредитна	<p>На основі двосторонніх договорів науково-освітнього спрямування між Сумським національним аграрним університетом та університетами України: ННЦ «ІАЕ» НААН, ДУ «Інститут економіки та прогнозування»</p>

мобільність	НАН, Полтавська державна аграрна академія, Харківський національний аграрний університет імені В.В.Докучаєва, Державний університет телекомунікацій.
Міжнародна кредитна мобільність	<p>На сьогодні в СНАУ укладено більше 150 договорів (із них більше 90 договорів з освітніми та науковими установами) про співробітництва з закордонними партнерами з більш ніж 25 країн. Діяльність СНАУ на міжнародному освітньому просторі фокусується на довготривалих програмах і проектах, які покликані забезпечити підвищення якості освітньої та наукової діяльності до рівня світових стандартів. СНАУ є офіційним партнером міжнародної мережі університетів країн Причорномор'я та Східного Середземномор'я BSEMAN, Вишеградської спілки університетів та Міжнародної партнерської мережі з аграрного менеджменту. Студенти СНАУ мають можливість навчатися за кордоном за програмами кредитної мобільності ERASMUS+ та на основі меморандумів про співробітництво.</p> <p>З 2002 року СНАУ спільно з Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина) імплементує міжнародну магістерську програму «International Agrarian Management». У 2008 році за сприяння Міністерства аграрної політики України було підписано угоду, яка передбачає спільне ведення в обох університетах-партнерах магістерського курсу «Адміністративний менеджмент», право отримання студентами подвійних дипломів, академічний та студентський обмін, тощо. Щосеместра відбуваються міжнародні семінари для студентів програми в СНАУ за участю викладачів німецького партнерського університету з паралельним оцінюванням залишкових знань студентів з обов'язкових предметів. Це дозволяє в кінці навчання студентам отримувати Дипломи про освіту та Сертифікати міжнародного зразку від університету прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Відповідно до «Правил прийому до Сумського НАУ».</p> <p>Навчання здобувачів вищої освіти з інших країн світу здійснюється українською та англійською мовами.</p>

5. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ/НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Спеціальність 073 Менеджмент ОС «Магістр» ОП Адміністративний менеджмент

Код	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти/ роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма контролю	Семестр
1.Обов'язкові компоненти (ОК) ОП				
ОК 1	Методи емпіричного і соціального дослідження	3	Екзамен	3
ОК 2	Економічна інформатика	3	Залік	1
ОК 3	Аграрна політика	4	Залік	3
ОК 4	Бізнес-менеджмент	6	Екзамен	1
ОК 5	Економіка виробництва	5	Екзамен	1
ОК 6	Аналіз і контроль підприємства	5	Екзамен	1
ОК 7	Планування підприємства	6	Екзамен	2
ОК 8	Стратегія міжнародного аграрного маркетингу	7	Екзамен	2
ОК 9	Планування і оцінка проектів	6	Екзамен	3
ОК 10	Фахове стажування	6	Звіт	2
ОК 11	Переддипломна практика	3	Звіт	2
ОК 12	Підсумкова атестація	6	Кваліфікаційна робота	3
	Загальний обсяг обов'язкових компонент	60		
2.Вибіркові компоненти (ВК) ОП				
ВК 1	Вибіркова дисципліна 1	3	Залік	3
ВК 2	Вибіркова дисципліна 2	3	Екзамен	2
ВК 3	Вибіркова дисципліна 3	3	Залік	1
ВК 4	Вибіркова дисципліна 4	4	Екзамен	3
ВК 5	Вибіркова дисципліна 5	3	Екзамен	3
ВК 6	Вибіркова дисципліна 6	4	Екзамен	1
ВК 7	Вибіркова дисципліна 7	7	Екзамен	2
ВК 8	Вибіркова дисципліна 8	3	Залік	2
	Загальний обсяг вибірових компонент	30		
	ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	90		

Перелік дисциплін для вибору

Перелік	кредити	Форма контролю
Конфліктологія і психологія управління	3	Залік
Лідерство та управління організаційною культурою	3	Залік
Адміністративний аудит	3	Екзамен
Міжнародне приватне право	3	Екзамен
Складання і оцінка балансу	3	Залік
Автоматизована система обліку	3	Залік
Управління якістю	4	Екзамен
Управління проектами	4	Екзамен
Німецька мова	3	Екзамен

Англійська мова	3	Екзамен
Системи захисту баз даних	4	Екзамен
Технологія захисту інформації	4	Екзамен
Менеджмент консалтинг	7	Екзамен
Агротехнічний консалтинг	7	Екзамен
Територіальне економічне управління	3	Залік
Концепція сталого розвитку регіонів	3	Залік

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

Семестр	Види навчальної діяльності
I семестр - 26 кредитів	Обов'язкові компоненти: ОК 2 (3 кр), ОК 4 (6 кр), ОК 5 (5 кр), ОК 6 (5 кр) Вибіркові компоненти: ВК 3 (3 кр), ВК 6 (4 кр.)
II семестр 35 кредитів	Обов'язкові компоненти: ОК 7 (6кр), ОК 8 (7 кр), ОК 10 (6 кр.), ОК 11 (3кр) Вибіркові компоненти: ВК 2 (3 кр.), ВК 7 (7 кр), ВК 8 (3 кр)
III семестр 29 кредитів	Обов'язкові компоненти: ОК 1 (4 кр), ОК 3 (3 кр), ОК 9 (6 кр) ОК 12 (6 кр) Вибіркові компоненти: ВК (3 кр), ВК 4 (4 кр), ВК 5 (3 кр)

**6. Матриця відповідності програмних компетенцій
компонентам освітньої програми**

№	КОМПОНЕНТА	Інтегральні та загальні компетентності (ЗК)							
		ІК1	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7
1	Методи емпіричного і соціального дослідження	+	+		+			+	+
2	Економічна інформатика	+	+		+				+
3	Аграрна політика	+	+	+				+	+
4	Бізнес-менеджмент	+	+		+				+
5	Економіка виробництва	+			+				+
6	Аналіз і контроль підприємства	+			+			+	+
7	Планування підприємств	+	+		+			+	+
8	Стратегія міжнародного аграрного маркетингу	+	+	+	+			+	+
9	Планування і оцінка проектів	+	+		+	+		+	+
10	Конфліктологія і психологія управління / <i>Лідерство та управління організаційною культурою</i>	+		+		+	+	+	+
11	Адміністративний аудит / <i>Міжнародне приватне право</i>	+						+	+
12	Складання і оцінка балансу / <i>Автоматизована система обліку</i>	+		+					+
13	Управління якістю / <i>Управління проектами</i>	+	+			+		+	+
14	Німецька мова / <i>Англійська мова</i>	+	+		+				+
15	Системи захисту баз даних / <i>Технологія захисту інформації</i>	+	+		+		+	+	+
16	Менеджмент консалтинг / <i>Агротехнічний консалтинг</i>	+	+	+	+			+	+
17	Територіальне економічне управління / <i>Концепція сталого розвитку регіонів</i>	+	+	+		+		+	+
18	Фахове стажування	+	+	+					+
19	Переддипломна практика	+	+	+					+
20	Дипломне проектування і захист дипломного проекту	+	+	+					+

№	КОМПОНЕНТА	Фахові компетентності спеціальності (ФК)															
		ФК1	ФК2	ФК3	ФК4	ФК5	ФК6	ФК7	ФК8	ФК9	ФК10	ФК11	ФК12	ФК13	ФК14	ФК15	ФК16
1	Методи емпіричного і соціального дослідження	+								+					+		
2	Економічна інформатика	+													+		
3	Аграрна політика	+															+
4	Бізнес-менеджмент	+			+					+	+						
5	Економіка виробництва				+								+				
6	Аналіз і контроль підприємства				+					+						+	
7	Планування підприємств	+	+		+					+		+	+				
8	Стратегія міжнародного аграрного маркетингу		+			+					+	+					+
9	Планування і оцінка проектів	+	+		+			+				+					
10	Конфліктологія і психологія управління / <i>Лідерство та управління організаційною культурою</i>			+		+	+		+								
11	Адміністративний аудит / <i>Міжнародне приватне право</i>	+								+						+	
12	Складання і оцінка балансу / <i>Автоматизована система обліку</i>									+						+	
13	Управління якістю / <i>Управління проектами</i>	+		+		+		+									
14	Німецька мова / <i>Англійська мова</i>			+		+								+			
15	Системи захисту баз даних / <i>Технологія захисту інформації</i>									+					+		
16	Менеджмент консалтинг / <i>Агротехнічний консалтинг</i>	+	+							+		+					
17	Територіальне економічне управління / <i>Концепція сталого розвитку регіонів</i>	+	+							+		+	+				
18	Фахове стажування			+													
19	Переддипломна практика			+													
20	Дипломне проектування і захист дипломного проекту	+								+		+					

8. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація випускників спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньою програмою «Адміністративний менеджмент» проводиться у формі захисту магістерської дипломної роботи. Атестація здійснюється відкрито і публічно та завершується присвоєнням екзаменаційною комісією кваліфікації «Магістр з адміністративного менеджменту» та видачею диплому встановленого зразка про присудження йому освітнього ступеня магістра. Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується наказом ректора.
--	--

ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг
Захист магістерської роботи	6	90

9. АНОТАЦІЇ ДИСЦИПЛІН НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

МЕТОДИ ЕМПІРИЧНОГО І СОЦІАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дисципліни – систематизація здобутих теоретичних та практичних знань студентів, розширює знання з теорії та практики проведення наукових досліджень, формує науковий світогляд, сучасне наукове мислення для дослідження соціально-економічних процесів і явищ, вміння організувати, планувати та проводити самостійну наукову роботу, аналізувати, синтезувати та оформляти результати наукових досліджень.

Основні завдання дисципліни – ознайомлення студентів з теоретико-методологічними засадами сучасної науки; вироблення вмінь критичної оцінки наукової інформації; опанування основами методології, технології та організації науково-дослідницької діяльності; формування вміння висвітлювати і узагальнювати результати науково-дослідної роботи.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

цілі та завдання методів соціологічних досліджень; види соціологічних досліджень та їх критерії, основні методи аналізу документів; класифікацію методів отримання первинної інформації, техніку проведення спостереження, як включеного і невключеного, так і польового та лабораторного, методу проведення опитування, анкетування та інтерв'ю; процес оцінки та аналізу отриманих даних: кодування даних, складання матриці даних, аналіз частот.

вміти:

на основі засвоєних теоретичних положень модуля застосовувати неформалізований метод аналізу документів на практиці; реалізовувати практичні навички щодо вміння проведення спостереження як методу отримання первинної інформації; складати питальник до анкетування та інтерв'ю за заданою темою; розраховувати основні статистичні показники за результатами оцінки отриманих даних.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Методологічний апарат наукової роботи.

Тема 2. Теорії виникнення емпіричних досліджень.

Тема 3. Дефініції та документи в соціологічних емпіричних дослідженнях.

Тема 4. Вибірка в емпіричних дослідженнях.

Тема 5. Емпіричне спостереження як метод збору первинної соціальної інформації.

Тема 6. Соціальний експеримент та його призначення.

Тема 7. Метод порівняння в емпіричних соціологічних дослідженнях.

Тема 8. Метод вимірювання в емпіричних соціологічних дослідженнях.

Тема 9. Соціометрія як вид емпіричного дослідження міжособистісних відносин у групі.

Тема 10. Роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації.

Тема 11. Телефонне опитування, його переваги, недоліки, цільове призначення.

Тема 12. Методи збору інформації.

Тема 13. Специфіка інтерв'ю та його організація.

Тема 14. Анкета як основний інструмент соціологічного дослідження.

Тема 15. Наукові документи та їх класифікація.

ЕКОНОМІЧНА ІНФОРМАТИКА

Мета дисципліни – отримання практичних навичок роботи з інформаційними технологіями, формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи з сучасними інформаційними технологіями для розв'язання різноманітних задач в практичній діяльності за фахом.

Основні завдання дисципліни – навчити використовувати інформаційні технології для розв'язування задач вивчення, описування та дослідження складних економічних систем.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

теоретичні основи економічної інформатики; теоретичні основи аналізу економічних даних в Excel; теоретичні основи алгоритмізації та автоматизації розв'язування економічних задач в Excel; принципи роботи з СУБД Access; теоретичні основи застосування Internet-технологій в економіці і бізнесі.

вміти:

використовувати інформаційні технології для аналізу економічних даних, автоматизації розв'язування економічних задач в Excel; складати програми за мовою VBA, конструювати елементи управління; здійснювати обробку даних засобами СУБД Access; -застосовувати Internet в економіці.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Теоретичні основи інформації.
- Тема 2. Автоматизація введення та обробки даних, їх аналіз.
- Тема 3. Підвищення продуктивності роботи користувача за допомогою макросів.
- Тема 4. Системи управління базами даних.
- Тема 5. Застосування Інтернету в економіці.
- Тема 6. Створення презентацій.

АГРАРНА ПОЛІТИКА

Мета дисципліни – формування теоретичних знань і вироблення практичних умінь оволодіння методологічними аспектами практичного застосування основ формування та реалізації аграрної політики держави, оцінювання та обґрунтування її ефективності і набуття навичок щодо інструментів державного регулювання аграрного сектору.

Основні завдання дисципліни – оволодіння і розкриття економічної сутності, принципів та головних компонентів розробки і реалізації аграрної політики, формування вмінь аналізу соціально-економічних процесів АПК, оцінювання окремих заходів кредитно-фінансової, бюджетно-податкової, цінової, соціальної та екологічної політики в аграрному секторі, а також сталого розвитку сільських територій, розуміння особливостей формування аграрної політики у країнах із різним рівнем соціально-економічного розвитку

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

теоретико-методологічні основи аграрної політики держави та окремих країн і блоків та соціально-економічний стан аграрного виробництва на сучасному етапі, законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють розвиток АПК, ринки продовольства, робіт, послуг, ресурсів, праці і землі та їх вплив на соціально-економічний розвиток та продовольчу безпеку країни, проблеми сталого розвитку сільських територій, інструменти регулювання аграрного сектору та економічні наслідки їх застосування, основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору економіки, інструменти державного регулювання зовнішньої торгівлі продукцією АПК.

вміти: реалізовувати зміст аграрної політики, формувати мету та систему цілей аграрної політики держави, аналізувати наслідки використання окремих інструментів регулювання внутрішнього ринку продукції аграрного сектора та зовнішньої торгівлі, визначати рівень захисту аграрного сектору із використанням загальноприйнятої методології, оцінювати міжнародну конкурентоспроможність вітчизняного сільськогосподарського виробництва, визначати основні показники продовольчої безпеки держави та фактори, що на неї впливають, аналізувати ефективність окремих заходів бюджетно-податкової, кредитно-фінансової політики держави, обґрунтовувати пріоритети державної соціальної та екологічної політики, досліджувати механізм реалізації аграрної політики та опрацьовувати пропозиції щодо її життєдіяльності, організувати систему контролю та моніторингу аграрної політики відповідно до обраної стратегії розвитку.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Теоретичні засади формування аграрної політики.
- Тема 2. Трансформація аграрної політики України: історичний досвід і сучасна практика.
- Тема 3. Основні напрями аграрної політики України.
- Тема 4. Проблеми продовольчої безпеки в Україні.
- Тема 5. Організаційно-економічні складові аграрної політики.
- Тема 6. Інструменти регулювання аграрного сектору.
- Тема 7. Розвиток аграрного сектора України в умовах глобалізації світових ринків.
- Тема 8. Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі продукцією аграрного сектора.

БІЗНЕС-МЕНЕДЖМЕНТ

Мета дисципліни - вивчення цілей функціонування підприємства, ознайомлення з можливими правовими формами господарювання, основами виробничої та інвестиційної теорії створення підприємства, а також головними методами її аналізу та планування.

Основні завдання дисципліни – студент повинен отримати короткий огляд про область функцій менеджменту підприємства, знати інструменти для вирішення існуючих управлінських проблем, а також визначати вплив управлінських концептів на успіх підприємства за допомогою прикладних ситуацій та підприємницьких ігор.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

науково-економічні основи бізнес-менеджменту, основні фактори сільськогосподарського виробництва, класифікацію витрат виробництва; основні аспекти економіки трудових ресурсів; поняття простого та взаємопов'язаного виробництва; основи, які визначають оптимальне ведення підприємства та практичні методи оптимізації та інвестування, а також техніку менеджменту для покращання управління підприємством.

вміти:

класифікувати витрати виробництва та розрахувати витрати по використанню сільськогосподарської техніки; розрахувати вартість витрат праці, визначити альтернативні витрати праці; розрахувати оптимальну кількість ресурсу, що використовується в виробництві; за допомогою мультиперіодичних розрахунків визначити ефективність окремих фінансових та інвестиційних заходів.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Науково- економічні основи бізнес-менеджменту.

Тема 2. Фактори виробництва.

Тема 3. Класифікація витрат та доходів у сільськогосподарських підприємствах.

Тема 4. Основні засоби: сутність та ефективність їх використання.

Тема 5. Основні аспекти економіки трудових ресурсів.

Тема 6. Основи виробничої теорії.

Тема 7. Планування діяльності підприємства за допомогою програмного планування II.

Тема 8. Спрощене планування підприємства методом програмного планування I.

Тема 9. Введення в мультиперіодичні розрахунки ефективності інвестицій.

ЕКОНОМІКА ВИРОБНИЦТВА

Мета дисципліни - формування у студентів теоретичних і практичних знань у сфері економіки виробництва, необхідних для досягнення комерційних цілей у бізнесі, а також формування економічного мислення, підприємницького та комерційного підходу до вирішення виробничих завдань.

Основні завдання дисципліни – формування у студентів цілісної уяви про специфіку дефініції та величин визначення виробничих процесів у рослинництві та тваринництві, визначення масштабів оцінки виробничих процесів, формування можливостей інтерпретувати важливі показники ефективності виробничих процесів, засвоєння методів здійснення розрахунку потреби у живому та оборотному капіталі для визначеного виробничого процесу, формування у студентів спроможності кватніфікувати затрати на використаний капітал; засвоєння методів складання калькуляцій по виробничим процесам та визначення порогів продуктивності та рентабельності виробничих процесів у рослинництві та тваринництві, а також формування уміння інтерпретації отриманих результатів.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

методи господарювання, сутність виробничої функції, змінні фактори, взаємозв'язане, паралельне, конкуруюче, суміжне виробництво; класифікацію затрат та виробітку в сільськогосподарському виробництві, витрати з експлуатації основних засобів, основні аспекти економіки трудових ресурсів; класифікацію галузей рослинництва, загальні економічні аспекти, виробництво товарної продукції, виробництва основних кормів; класифікацію галузей тваринництва, загальні економічні аспекти, виробництво товарної продукції виробничих процесів молочне скотарство, відгодівля ВРХ та свиней, племінне свинарство.

вміти:

визначати специфіку виробничої функції, змінні фактори, взаємозв'язане, паралельне, конкуруюче, суміжне виробництво; на основі засвоєних теоретичних положень реалізовувати

визначення виробничого процесу рослинництва, здійснювати розрахунок виручки від реалізації; розраховувати маржинальні доходи; на основі засвоєних теоретичних положень реалізовувати визначення виробничих процесів тваринництва, здійснювати розрахунок виручки від реалізації; розраховувати маржинальні доходи для кожного з виробничих процесів.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Методи оцінки виробничих процесів
- Тема 2. Визначення потреби в оборотному капіталі
- Тема 3. Загальні економічні аспекти рослинництва
- Тема 4. Виробництво товарної продукції рослинництва
- Тема 5. Процес виробництва кормових культур
- Тема 6. Загальні економічні аспекти виробництва продукції тваринництва
- Тема 7. Молочне скотарство
- Тема 8. Розведення та відгодівля великої рогатої худоби (племінні телиці та бички на відгодівлі)
- Тема 9. Племінне свинарство
- Тема 10. Відгодівля свиней

АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

Мета дисципліни є надання студентам теоретичних знань і практичних навичок суцільного, безперервного, взаємопов'язаного, строго документованого спостереження за господарською діяльністю підприємств і накопичення інформації про цю діяльність та використання інформації для прийняття управлінських рішень. Ознайомитися зі світовим досвідом бухгалтерського обліку та контролю на підприємстві.

Основні завдання дисципліни – формування глибоких професійних знань у фахівців із спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Адміністративний менеджмент».

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: зміст, види господарського обліку, вимоги і завдання обліку в умовах ринкової економіки, основні положення Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність щодо організації обліку на підприємствах України, елементи методу бухгалтерського обліку, план рахунків бухгалтерського обліку; основні господарські процеси, що відбуваються на підприємстві, облікові реєстри та форми бухгалтерського обліку, облік грошових коштів в касі підприємства та на поточному рахунку, виробничих запасів та готової продукції, основних засобів і нематеріальних активів.

вміти: класифікувати склад активів і пасивів підприємства, складати бухгалтерський баланс, визначати кореспонденцію рахунків; на основі засвоєних теоретичних положень модуля складати первинні документи при здійсненні господарських операцій та облікові реєстри, класифікувати рахунки бухгалтерського обліку.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Основи бухгалтерського обліку в системі управління господарством
- Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
- Тема 3. Бухгалтерський баланс.
- Тема 4. Документування як елемент методу бухгалтерського обліку.
- Тема 5. Бухгалтерські рахунки і подвійний запис.
- Тема 6. План рахунків бухгалтерського обліку.
- Тема 7. Інвентаризація, її мета і відображення в обліку.
- Тема 8. Методологія обліку основних господарських процесів.
- Тема 9. Управлінський облік та контроль: сутність, основні елементи
- Тема 10. Облікові реєстри і форми бухгалтерського обліку.
- Тема 11. Основи організації обліку та бухгалтерської звітності.
- Тема 12. Облік основних засобів.
- Тема 13. Облік грошових коштів.
- Тема 14. Облік реалізації продукції, робіт та послуг.
- Тема 15. Облік та аналіз розрахункових операцій
- Тема 16. Облік праці та її оплати
- Тема 17. Облік власного капіталу

ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Мета дисципліни – формування системи необхідних теоретичних знань про об’єктивні закономірності, умови, процеси і специфічні особливості економічної діяльності та розвитку підприємств в галузі сільського господарства, а також набуття практичних навичок зі здійснення планової роботи на сільськогосподарських підприємствах та визначення оптимальної організації виробничо-господарських процесів..

Основні завдання дисципліни – вивчення змісту та основних виробничих взаємозв’язків на сільськогосподарському підприємстві; вивчення основних принципів і методів планування виробничо-господарської діяльності; набуття знань з організації планування на підприємстві, а також здійснення планово-аналітичної та консультативної роботи; набуття практичних навичок із розроблення оптимального плану розвитку підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: цілі та завдання планування діяльності сільськогосподарського підприємства та оптимізації його виробництва; принципи планування діяльності сільськогосподарського підприємства; методи планування та розроблення оптимального плану виробництва; основні поняття та принципи інвестування та фінансування сільськогосподарського виробництва.

вміти: обчислювати та аналізувати показники прибутковості та стабільності сільськогосподарського підприємства; розрізняти статичні та динамічні методи планування економічної діяльності; розробляти бюджет підприємства, реалізовувати програмне та лінійне планування на практиці; визначати оптимальну модель виробництва, оптимальні плани інвестування та фінансування.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність проекту.

Тема 2. Опис виробничих процесів, виробничих планів.

Тема 3. Джерела даних для планування

Тема 4. Власність та капітал.

Тема 5. Аналіз виробництва, його мета, джерела даних.

Тема 6. Аналіз показників стабільності та ліквідності.

Тема 7. Класифікація різних методів планування підприємства.

Тема 8. Методи статичного планування підприємства.

Тема 9. Проведення спрощеного процесу планування, його мета.

Тема 10. Визначення масштабів конкуренції.

Тема 11. Розрахунок маржинального доходу (МД).

Тема 12. Форми фінансування.

Тема 13. Оцінка планів та вибір „оптимального плану”.

Тема 14. Основи та поняття інвестицій.

Тема 15. Позика, її види, витрати.

Тема 16. Ліквідність та фінансовий план

СТРАТЕГІЯ МІЖНАРОДНОГО АГРАРНОГО МАРКЕТИНГУ

Мета дисципліни – формування у студентів теоретичних і практичних знань у сфері ведення маркетингової діяльності в аграрній сфері, необхідних для досягнення комерційних цілей у бізнесі.

Основні завдання дисципліни – формування у студентів цілісної уяви про специфіку маркетингової діяльності в АПК; засвоєння студентами категоріального апарата, що використовується при здійсненні маркетингової діяльності; формування системи знань про теоретичні засади аналізу маркетингового середовища та оцінювання його привабливості для здійснення діяльності в аграрній сфері; засвоєння методів отримання та оброблення маркетингової інформації в підприємницькій діяльності; визначення основних складових та особливостей побудови маркетингової політики підприємства на аграрних ринках; форми взаємодії бізнес-

партнерів у торговельних мережах; особливості організації комунікативної політики на аграрних ринках; особливості формування маркетингової товарної політики на аграрних ринках; вивчення особливостей здійснення різноманітних маркетингових стратегій; розуміння специфіки збутової комунікативної політики на аграрних ринках; набуття навиків у формуванні маркетингової політики підприємства; створення підґрунтя для використання здобутих теоретичних знань у практичній діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

особливості аграрного маркетингу, специфіку та рівні його використання, розуміти поняття зовнішнього середовища аграрного маркетингу зокрема економічного, соціально-культурного та політико-правового середовища, особливості сегментування аграрних ринків, його етапи та фактори впливу, розуміти процес маркетингового дослідження аграрних ринків, основні форми та стратегії виходу на ринки; усі складові комплексу маркетингу, особливості товарної політики, формування товарного бренду; особливості розробки цінової стратегії та знати класифікацію цін, які зустрічаються в маркетингові; різноманітні методи комунікації та канали розподілу аграрної продукції.

вміти:

проводити маркетингове дослідження аграрного ринку використовуючи різноманітні інструменти; проводити сегментування ринків, аналізувати зовнішнє середовище маркетингу; розраховувати ціну товару, вибирати оптимальні канали розподілу продукції, розробляти торгову марку товару та просувати цей товар на ринку використовуючи різноманітні методи маркетингової комунікації, планувати та проводити контроль за аграрним маркетингом, розробляти посадові інструкції та положення про створення відділів маркетингу в підприємстві АПК.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Зміст та завдання аграрного маркетингу
- Тема 2. Середовище аграрного маркетингу
- Тема 3. Маркетингові дослідження аграрного ринку
- Тема 4. Сегментація та вибір цільового ринку
- Тема 5. Позиціонування на аграрному ринку
- Тема 6. Моделі виходу підприємства ринки аграрної продукції
- Тема 7. Товарна політика на аграрних ринках
- Тема 8. Збутова політика в системі аграрного маркетингу
- Тема 9. Маркетингові комунікації
- Тема 10. Цінова політика в системі аграрного маркетингу
- Тема 11. Менеджмент маркетингової діяльності підприємств АПК
- Тема 12. Особливості реалізації принципів аграрного маркетингу в Україні

ПЛАНУВАННЯ І ОЦІНКА ПРОЕКТІВ

Мета дисципліни – формування у майбутніх фахівців теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння практикою інвестиційного проектування, підготовки, аналізу та оцінки проектів, головних концептуальних понять, методів, підходів, що використовуються у міжнародній практиці при проведенні проектного аналізу та при прийнятті рішень при розробці і реалізації інвестиційних проектів.

Основні завдання дисципліни – забезпечення науково- методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління проектами організації (ознайомлення з етапами і процедурами формування проектів, організаційним, кадровим, ресурсним та інформаційно- правовим забезпеченням проектів).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

законодавчо-нормативну базу інвестиційної діяльності в Україні; поняття, класифікацію, склад та методологію розробки інвестиційних проектів; принципи і критерії визначення інвестиційної привабливості країн, регіонів, галузей, підприємств; методологію та інструментарій проектного аналізу; критерії та комплекс заходів щодо оцінки ефективності, ризику та ліквідності

інвестиційних проектів; методологію і прийоми комплексного аналізу та експертизи інвестиційних проектів за основними напрямками проектного аналізу;

вміти: використовувати у практичній роботі законодавчі і нормативні документи з питань інвестиційної діяльності; володіти методикою розробки бізнес-планів реальних інвестиційних проектів; здійснювати комплексний аналіз інвестиційних проектів; здійснювати розрахунки ефективності інвестиційних проектів за основними критеріями, визначеними у міжнародній практиці; оцінювати інвестиційні проекти та здійснювати їх корегування за результатами проведеного проектного аналізу.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Інвестиційний проект: поняття, класифікація, загальна методологія розробки, управління.

Тема 2. Критерії оцінки інвестиційних проектів.

Тема 3. Життєвий цикл інвестиційного проекту.

Тема 4. Методологія та інструментарій інвестиційних проектів.

Тема 5. Комерційний та технічний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 6. Екологічний аналіз інвестиційних проектів.

Тема 7. Інституційний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 8. Соціальний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 9. Фінансовий аналіз інвестиційного проекту.

Тема 10. Економічний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 11. Комплексна оцінка інвестиційного проекту.

Тема 12. Коригування інвестиційного проекту в залежності від результатів проектного аналізу.

КОНФЛІКТОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів правильного розуміння сутності конфлікту, їх витоків, причин виникнення конфліктних ситуацій, функцій конфліктів в колективах; вмінь адекватно оцінити внутрішній і зовнішній конфлікт, знати оптимальне рішення щодо керування перебігом конфліктної ситуації, спрямування її в позитивне русло, вирішити конфліктну ситуацію в умовах виробництва, сімейному, особистому житті.

Завдання дисципліни:

- формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення, розвиток інтелекту та психічних властивостей, які є складовою сучасної моделі фахівців в різних галузях діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- теоретичні основи та методологічні засади конфліктології: предмет та об'єкт, завдання;
- історичні тенденції розвитку, методи та напрямки сучасних наукових досліджень;
- сутність та особливості конфліктів, їх види та функції, причини виникнення, динаміку перебігу,
- форми конфліктних ситуацій,
- методи та стилі поведінки в конфліктних ситуаціях,
- способи управління конфліктами, особливості ведення переговорів,
- роль стресу як конфліктогенного фактору та можливості його попередження;

вміти визначати:

- аналізувати і диференціювати причини виникнення конфліктів, психологічну структуру конфліктних ситуацій,
- розрізняти етапи перебігу конфліктів, їх форми і види,
- діагностувати різні види і типи конфліктів,
- попереджати виникнення конфліктів, уміти надати допомогу при внутрішньо особистісних конфліктах,
- долати стресові стани.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Психологія управління як галузь психологічної науки.

Тема 2. Особистість в організації

Тема 3. Психологія управлінської діяльності.

Тема 4. Колектив як об'єкт управління.

- Тема 5. Психологія ефективного управління людьми.
- Тема 6. Психологія ефективного ділового спілкування.
- Тема 7. Психологічні основи управлінських функцій.
- Тема 8. Історичні основи конфліктології.
- Тема 9. Методологічні основи конфліктології.
- Тема 10. Теоретичні основи конфліктології.
- Тема 11. Динаміка конфлікту.
- Тема 12. Конфлікти у різних сферах людської взаємодії.
- Тема 13. Попередження конфліктних взаємовідносин.
- Тема 14. Вирішення конфліктів.
- Тема 15. Посередницька діяльність в завершенні конфліктів.

ЛІДЕРСТВО ТА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Мета вивчення дисципліни – формування системи теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навиків з формування лідерства та управління організаційною культурою за умов посилення конкуренції в бізнес середовищі та глобалізаційних викликів.

Завдання дисципліни:

- вивчення специфіки та особливостей людини як об'єкта розвитку лідерських якостей та управління організаційною культурою;
- аналіз функцій, методів та етапів управління організаційною культурою в організаціях;
- виявлення напрямів розвитку лідерства у процесі формування організаційної культури організацій;
- забезпечення професійного, інтелектуального та соціального розвитку особистості через вивчення закономірностей, причинно-наслідкових зв'язків та альтернативності сучасної організаційної культури.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні теорії лідерства, роль лідерства в сучасному управлінні;
- основні поняття та складові системи управління організаційною культурою;
- відмінні риси, стилі лідерів та особливості їх формування;
- основи організації управління організаційною культурою;
- методики визначення (оцінювання) ефективності організаційної культури;

вміти:

- визначати феномен та основні інструменти лідерства в організаціях;
- розвивати та підтримувати лідерські якості в управлінні організаціями;
- застосовувати специфічні прийоми та інструменти управління організаційною культурою;
- формувати групову та між групову динаміку в організації, ефективну командну роботу.

Зміст дисципліни.

- Тема 1. Лідерство в колективі: суть, особливості та функції.
- Тема 2. Лідерство як груповий процес. Теорії лідерства.
- Тема 3. Основні риси та завдання лідерства в управлінні організаціями.
- Тема 4. Сутність, принципи, види та цінності організаційної культури.
- Тема 5. Основні методи та інструменти управління організаційною культурою
- Тема 6. Формування команд і робота в командах.
- Тема 7. Організаційна культура керівника підприємства.
- Тема 8. Формування стабільного колективу: етапи та відмінності управління.
- Тема 9. Комунікаційний процес в системі управління організаційною культурою.
- Тема 10. Ділова атрибутика в системі управління організаційною культурою.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ АУДИТ

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти базових компетентностей щодо правових, організаційних та методологічних основ адміністративного аудиту.

Завдання дисципліни:

- формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок, пов'язаних з плануванням, проведенням адміністративного аудиту;
- засвоїти категорійно-понятійний апарат адміністративного аудиту;
- опанування законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, міжнародних стандартів аудиту, Кодексу професійної етики аудиторів;
- ознайомлення з процесом від етапу планування до завершення аудиту;
- знати вимоги щодо формування аудиторської документації.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- сутність адміністративного аудиту і його значення в сучасних умовах;
- вивчення і набуття практичних навичок з організації аудиторської діяльності;
- дослідження принципів і методів адміністративного аудиту;
- порядок планування аудиту;
- сутність, зміст та структуру аудиторського висновку;

вміти:

- визначати об'єкт адміністративного аудиту;
- складати загальний план та детальну програму адміністративного аудиту;
- вміти обирати оптимальні методи, способи та прийоми здійснення аудиторських процедур і організувати їх виконання;
- вміти складати поточні та підсумкові робочі документи аудитора і організувати здачу виконаних послуг замовникові.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Сутність та загальна характеристика аудиту в Україні.

Тема 2. Організаційні засади аудиту в Україні.

Тема 3. Професійна етика аудиторів.

Тема 4. Умови домовленостей при здійсненні аудиту.

Тема 5. Планування в аудиті.

Тема 6. Аудиторські докази. Методи і прийоми аудиту.

Тема 7. Методологічні основи адміністративного аудиту.

Тема 8. Аудит організаційної структури управління.

Тема 9. Аудит персоналу.

Тема 10. Аудит витрат на персонал.

Тема 11. Документування аудиторської перевірки.

СКЛАДАННЯ І ОЦІНКА БАЛАНСУ

Мета вивчення дисципліни – вивчення теоретико-методичних положень щодо формування Балансу (Звіту про фінансовий стан) за національними та міжнародними стандартами, коректного інтерпретування, оприлюднення й використання відповідної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень з урахуванням стратегії розвитку підприємства в умовах невизначеності, ризику та асиметричності інформації.

Завдання дисципліни:

- вивчення концептуальних основ формування показників фінансової звітності;
- формування показників Балансу (Звіту про фінансовий стан) за національними та міжнародними стандартами;
- інтерпретація, оприлюднення й використання відповідної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень;
- інформаційно-аналітичне забезпечення сучасних систем менеджменту з урахуванням стратегії розвитку підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- теорію, методику, практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних та потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження;

- місце Балансу (Звіту про фінансовий стан) в інформаційному забезпеченні процесу прийняття обґрунтованих управлінських, економічних рішень;
- внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання;
- концептуальні основи побудови, методика заповнення Балансу (Звіту про фінансовий стан);

вміти :

- формувати Баланс (Звіт про фінансовий стан) за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання;
- збирати, оцінювати та аналізувати фінансові та нефінансові дані для узагальнення релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень;
- обґрунтовувати, вибір і порядок застосування управлінських інформаційних технологій для формування та наповнення Балансу (Звіту про фінансовий стан);
- надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації акумульованої в Балансі (Звіті про фінансовий стан).

Зміст дисципліни.

Тема 1. Звітність в системі бухгалтерського обліку, види звітності.

Тема 2. Формування інформації Балансу (Звіту про фінансовий стан) на основі облікової політики підприємства.

Тема 3. Підготовка облікових даних для складання Балансу (Звіту про фінансовий стан).

Тема 4. Загальне поняття про Баланс (Звіт про фінансовий стан). Сучасні діючі форми бухгалтерських балансів їх спільні риси та відмінності.

Тема 5. Характеристика та оцінка статей Балансу (Звіту про фінансовий стан).

Тема 6. Баланс (Звіт про фінансовий стан) як інструмент управління підприємством.

АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКУ

Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи спеціальних теоретичних і практичних знань з організації та методики інформаційних технологій в обліку, їх вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного і вітчизняного досвіду та набуття навичок щодо роботи з програмним забезпеченням.

Завдання дисципліни:

- вивчення і розкриття принципів і методів інформаційних технологій в обліку, їх місце і роль в управлінні діяльністю підприємства;
- формування вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми у процесі обліку для підготовки інформації, необхідної для нормування, планування, контролю і аналізу та для прийняття обґрунтованих і виважених управлінських рішень.

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- принципи побудови інформаційних систем обліку, їх призначення та можливості;
- структуру та основні складові частини інформаційних систем обліку;
- склад програмного та технічного забезпечення інформаційних систем та технологій обліку;
- методологію обліку в умовах автоматизації;
- налаштування користувача та програми;
- аналіз даних за допомогою стандартних звітів та використання управлінських звітів.

вміти:

- визначати найбільш ефективні форми використання комп'ютерної техніки в інформаційних системах обліку;
- розробляти структуру інформаційної системи у відповідності з її задачами;
- працювати з програмою «1С: Підприємство», інтегрувати компоненти «1С: Підприємство» з офісними додатками для вирішення нестандартних завдань обліку;
- розробляти концептуальні вимоги щодо конфігурування систем автоматизації обліку.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Інформаційні системи та їх роль в управлінні економікою.

Тема 2. Економічна інформація і засоби її формалізованого опису.

- Тема 3. Інформаційні технології оброблення економічної інформації.
 Тема 4. Організація інформаційної бази систем оброблення економічної інформації.
 Тема 5. Організаційно-методичні основи створення та функціонування інформаційних систем обліку.
 Тема 6. Автоматизація обліку основних засобів.
 Тема 7. Автоматизація обліку матеріальних цінностей.
 Тема 8. Автоматизація обліку праці та заробітної плати.
 Тема 9. Автоматизація обліку готової продукції та її реалізації.
 Тема 10. Автоматизація обліку фінансово-розрахункових операцій.
 Тема 11. Автоматизація обліку витрат на виробництво.
 Тема 12. Автоматизація зведеного обліку і складання звітності.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Мета дисципліни – формування у студентів системи знань з теорії та методології управління якістю, принципів побудови та функціонування системи управління якістю, вивчення нормативно-правових, організаційних та економічних питань щодо управління якістю.

Основні завдання дисципліни – теоретична й практична підготовка студентів щодо організації робіт із забезпечення та управління якістю продукції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: термінологію щодо основних понять і категорій у сфері управління якістю; особливості управління якістю на рівні підприємства; вітчизняний та міжнародний досвід з управління якістю; питання впливу якості на прибуток підприємства, класифікація витрат щодо якості; правове забезпечення управління якістю.

вміти: виявляти чинники поліпшення якості продукції та забезпечення її конкурентоспроможності; аналізувати та застосовувати на практиці принципи, методи і правила управління якістю; проводити заходи щодо організації робіт із розробки та впровадження систем управління якістю відповідно до рекомендацій міжнародного стандарту ISO серії 9000.

Зміст дисципліни:

- Тема 1. Стандартизація термінології в галузі управління якістю.
 Тема 2. Основні проблеми управління якістю.
 Тема 3. Міжнародний досвід управління якістю.
 Тема 4. Вітчизняний досвід управління якістю.
 Тема 5. Базова концепція загального управління якістю.
 Тема 6. Системи управління якістю.
 Тема 7. Система якості в стандартах ISO серії 9000
 Тема 8. Статистичні методи контролю якості.
 Тема 9. Інструменти управління якістю та процес розгортання функції якості
 Тема 10. Сертифікація систем якості підприємства
 Тема 11. Витрати на якість та їх класифікація
 Тема 12. Аудит якості та премії якості

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців теоретичної та методологічної бази, необхідної для вільного володіння практикою інвестиційного проектування, підготовки, аналізу та оцінки проектів, головних концептуальних понять, методів, підходів, що використовуються у міжнародній практиці при проведенні проектного аналізу та при прийнятті рішень при розробці і реалізації інвестиційних проектів.

Завдання дисципліни:

- засвоєння сутності управління проектами;
- засвоєння методів ефективного планування проектів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- законодавчо-нормативну базу інвестиційної діяльності в Україні;
- поняття, класифікацію, склад та методологію розробки інвестиційних проектів;
- критерії та інструментарій оцінки ефективності, ризику та ліквідності ;

- методологію і прийоми комплексного аналізу та експертизи інвестиційних проектів за основними напрямками проектного аналізу.

вміти:

- використовувати у практичній роботі законодавчі і нормативні документи з питань інвестиційної діяльності;
- володіти методикою розробки бізнес-планів реальних інвестиційних проектів;
- здійснювати комплексний аналіз інвестиційних проектів;
- здійснювати розрахунки ефективності інвестиційних проектів за основними критеріями, визначеними у міжнародній практиці;
- оцінювати інвестиційні проекти та здійснювати їх корегування.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Загальна характеристика проектного менеджменту.

Тема 2. Критерії оцінки інвестиційних проектів.

Тема 3. Життєвий цикл інвестиційного проекту.

Тема 4. Методологія та інструментарій інвестиційних проектів.

Тема 5. Комерційний та технічний аналіз інвестиційного.

Тема 6. Екологічний аналіз інвестиційних проектів.

Тема 7. Інституційний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 8. Соціальний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 9. Фінансовий аналіз інвестиційного проекту.

Тема 10. Економічний аналіз інвестиційного проекту.

Тема 11. Комплексна оцінка інвестиційного проекту.

Тема 12. Коригування інвестиційного проекту в залежності від результатів проектного аналізу.

Тема 13. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження.

НІМЕЦЬКА МОВА

Мета дисципліни - вдосконалення вмінь та навичок читання, перекладу, реферування спеціальної літератури за фахом; вироблення навичок читання та реферування наукової інформації з фаху, ведення бесіди з професійної тематики, ділового листування та роботи з комерційною документацією.

Основні завдання дисципліни – засвоєння лексики (1000 термінів і терміносполучень, 200–300 нових слів) та граматики іноземної мови фахової галузі, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію з іноземних видань; оволодіння складними граматичними конструкціями та розвиток навичок та вмінь перекладати речення, що містять ці явища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

техніку ведення телефонних розмов; структуру і типи ділової документації; види перекладу; вимоги до проведення презентацій; методики пошуку і опрацювання іншомовної інформації та роботи з клієнтами.

вміти:

розуміти іноземну мову в нормальному темпі; вести бесіду і робити повідомлення з тем, передбачених програмою; читати, розуміти та обговорювати спеціальну оригінальну літературу іноземною мовою; робити висновки з прочитаного або прослуханого, читати, перекладати, а також складати необхідну ділову документацію; самостійно вести ділове листування, телефонні розмови, брати участь у ділових переговорах, робити презентацію, працювати з клієнтами.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Mein Arbeitstag.

Тема 2. Die Jahreszeiten. Das Wetter.

Тема 3. Ukraine.

Тема 4. Berlin.

Тема 5. Die BRD.

Тема 6. Mein Lieblingsfilm.

Тема 7. Kijiw – die Hauptstadt der Ukraine.

Тема 8. Meine Lieblingsbücher.

- Тема 9. Berühmte Schriftsteller.
- Тема 10. Mein Wochenende.
- Тема 11. Mein Lieblingsschauspieler.
- Тема 12. Wir lernen Deutsch.
- Тема 13. Meine Wohnung.
- Тема 14. Sport in meinem Leben.
- Тема 15. Reisen.
- Тема 16. Meine Sommerferien.

СИСТЕМИ ЗАХИСТУ БАЗ ДАНИХ

Мета вивчення дисципліни – є підготовка майбутніх фахівців до застосування новітніх інформаційних технологій, формування у студентів знань щодо сучасних технологій проектування баз даних, розробки систем управління базами даних, принципу їх побудови та захисту від несанкціонованого доступу під час використання, що є домінуючим інструментом під час проектування будь-якої інформаційної системи.

Завдання дисципліни:

- набуття студентами знань, умінь і компетентностей ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з використанням сучасних комп'ютерних технологій;
- ознайомлення студентів із теоретичними основами щодо принципу побудови, проблеми захисту та безпеки даних;
- оволодіння знаннями, що необхідні для вирішення задач автоматизації обробки інформації у різних предметних сферах, а також практичними навичками використання та проектування систем управління базами даних.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- тенденції та перспективи розвитку інформаційних систем, систем управління базами даних;
- технології збереження, пошуку та обробки інформації;
- основні поняття реляційної моделі даних.
- теоретичні основи побудови та функціонування баз даних, характеристики сучасних СУБД, сучасні технології організації БД;
- принципи побудови, технологію проектування та захист інформації баз даних;

вміти:

- використовувати інформаційні системи в управлінні та навчанні;
- проектувати та захищати інформаційні системи та бази даних;
- аналізувати дані засобами сучасних систем управління базами даних.
- застосовувати стандартні засоби для захисту об'єктів баз даних.

Зміст дисципліни.

- Тема 1. Основні концепції побудови баз даних.
- Тема 2. Базові поняття реляційних баз даних.
- Тема 3. Мова SQL.
- Тема 4. Розподілені бази даних.
- Тема 5. Робота з таблицями і формами у середовищі MS Access.
- Тема 6. Використання запитів для аналізу та маніпулювання даними.
- Тема 7. Проектування звітів у середовищі MS Access.
- Тема 8. Основи безпеки баз даних.
- Тема 9. Реалізація механізмів захисту систем керування базами даних.
- Тема 10. Адміністрування безпеки баз даних.

ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Мета вивчення дисципліни – розкриття сучасних методів і технологій захисту інформації в цифровому середовищі, інформаційно-комунікаційних системах та мережах і ознайомлення з особливостями їх апаратної та програмної реалізацій.

Завдання дисципліни:

- розробка та впровадження технологій комп'ютерного захисту інформації, забезпечення контролю передачі інформації, ідентифікації, аутентифікації, інтегрованих систем, політики безпеки, менеджменту в галузі безпеки;
- реалізація технологій захисту конфіденційності інформації;
- здійснення захисту цілісності інформації;
- сприяння доступності необхідної інформації;
- вивчення сучасних інформаційних технологій у галузі інформаційної безпеки та криптографічних методів захисту інформації.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

що собою являє політика інформаційної безпеки;
правила безпеки при роботі із комп'ютерними мережами;
мережу Інтернет та електронну пошту;
криптографічні методи захисту інформації;
будову та принципи дії комп'ютерних вірусів і шкідливих програм.

вміти:

- встановлювати та використовувати антивірусні програми та забезпечувати безпеку
- використання WWW за допомогою web-броузерів;
- розробляти й вирішувати актуальні питання теорії і практики інформаційної безпеки;
- застосовувати знання в практичній діяльності.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Основні поняття технологій захисту інформації у цифровому середовищі.

Тема 2. Загальні принципи будови технологій захисту інформації.

Тема 3. Аналіз технологій захисту інформації та проблеми безпеки в Інтернет.

Тема 4. Аналіз технологій захисту інформації та проблеми безпеки корпоративних інформаційних систем.

Тема 5. Побудова підсистеми інформаційної безпеки.

Тема 6. Принципи інформаційної безпеки.

Тема 7. Встановлення і конфігурування систем FireWall.

Тема 8. Побудова захищених віртуальних мереж VPN.

Тема 9. Розподіл криптографічних ключів.

Тема 10. Безпека віддаленого доступу до комп'ютерної мережі.

Тема 11. Засоби побудови захищених віртуальних мереж.

МЕНЕДЖМЕНТ КОНСАЛТИНГ

Мета дисципліни - формування достатньо повного уявлення про організацію, управління, принципи і методи роботи інформаційно-консультаційної служби, озброїти майбутніх фахівців необхідними інструментами для прийняття правильних оптимальних рішень в різних ситуаціях.

Основні завдання дисципліни – засвоєння інтегрованої сукупності методів та техніки управлінського консультавання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

теоретичні основи організації інформаційно-консультаційної служби та її значення для розвитку сільського господарства; основні методи роботи та найважливіші інструменти управлінського консалтингу; загальні поняття та інструменти менеджменту проектування: ціленаправлене проектування; моніторинг; контроль за прогресом проекту; методи; загальні принципи динамічного розрахунку ефективності інвестицій та критерії ефективності в динамічних розрахунках

вміти:

охарактеризувати основні моделі організації інформаційно-консультаційної служби; розрахувати бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства із застосуванням інвестицій, створювати із застосуванням комп'ютерної техніки іміджу підприємств-клієнтів; за допомогою оціночної матриці розробити концепцію проекту; робити розрахунок ефективності інвестиційного проекту та надавати відповідні рекомендації на основі статистичного та динамічного методів розрахунку.

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Сутність інформаційно-консультаційної служби та її значення для розвитку сільського господарства.
- Тема 2. Основні моделі організації інформаційно-консультаційної служби.
- Тема 3. Консалтинг як форма бізнесу.
- Тема 4. Методи роботи інформаційно-консультаційної служби.
- Тема 5. Планування підприємства: загальні економічні принципи та методика проведення.
- Тема 6. Характеристика підприємства.
- Тема 7. Бізнес-планування як елемент консалтингової діяльності.
- Тема 8. Маржинальна калькуляція доходності та планування діяльності підприємства.
- Тема 9. Введення в мультиперіодичні розрахунки ефективності інвестицій.

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

Мета дисципліни - направлена на формування у студентів професійних компетентностей щодо розподілу влади між різними рівнями та підвищення ефективності управління територіями в Україні в умовах реформ. Предметом навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних і прикладних засад територіального управління господарськими процесами та механізмів реалізації соціально-економічної політики держави в умовах реформ.

Основні завдання дисципліни – сформулювати компетентності щодо використання сучасних підходів для аналізу ефективності територіального управління, а також реалізації регіональної соціально-економічної політики; навчити обґрунтовувати оптимальні шляхи реформування регіонального управління та місцевого самоврядування у загальній системі державного управління; навчити розробляти пропозиції з реформування адміністративно-територіального устрою із здійсненням прогностичної оцінки наслідків їх впровадження; сформулювати здатності аналізувати процеси розвитку місцевого самоврядування та його елементів, шляхи та методи удосконалення структури органів місцевого самоврядування; навчити застосовувати сучасні методи дослідження систем управління та діяльності регіональних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, алгоритми оцінки їх діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

основи державної регіональної політики та регіональної економіки; форми і методи управління регіональною економікою, знати функції місцевих органів управління та самоврядування; методи аналізу, прогнозування, програмування, побудови стратегій соціально-економічного розвитку регіону;

вміти: сформулювати концепцію майбутнього розвитку, визначити шляхи її втілення у суспільно-економічну діяльність регіону, розуміти сутність і структуру регіонального економічного комплексу

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Територіальна організація влади в Україні та територіальне управління
- Тема 2. Державна регіональна політика в Україні
- Тема 3. Реформування адміністративно-територіального устрою
- Тема 4. Становлення та розвиток системи місцевого самоврядування
- Тема 5. Територіальне управління в умовах змін
- Тема 6. Результативність і ефективність державного управління та місцевого самоврядування.

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Мета дисципліни – засвоєння студентами обсягу знань, що формують правничий світогляд особистості, юридичне мислення, набуття навичок застосування теоретичних правових знань у практичних ситуаціях, що виникають у сфері міжнародних приватноправових відносин. Важливою складовою є набуття навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й оновлення правових знань, що безпосередньо формує правосвідомість і правову культуру фахівця.

Основні завдання дисципліни – засвоєння основних міжнародно-правових угод і конвенцій з регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом; знання вітчизняного законодавства з міжнародного приватного права; орієнтування в основних положеннях законодавства окремих країн; уміння застосовувати норми правових актів у практичних ситуаціях, зокрема при укладенні міжнародних комерційних контрактів, вирішенні спорів у міжнародних комерційних арбітражних судах; ознайомлення з судовою та арбітражною практикою у цивільних справах з іноземним елементом, з методологією отримання інформації щодо різноманітних аспектів МПП, у тому числі за допомогою бібліографії та сучасних технічних засобів (електронних баз даних та Інтернету).

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- ✓ принципів положення щодо місця та ролі міжнародного права у загальній структурі міжнародного права та в окремих національних правопорядках;
- ✓ поняття, предмет, систему та джерела цієї галузі права;
- ✓ методи регулювання правовідносин у міжнародному приватному праві;
- ✓ найбільш важливі підгалузі, інститути та норми міжнародного приватного права;
- ✓ теоретичні засади та складнощі практичного застосування інститутів міжнародного приватного права, які розглядаються в цьому курсі;
- ✓ тенденції подальшого розвитку цих інститутів у світлі теорії міжнародного приватного права та відомої в Україні світової практики їх застосування;
- ✓ орієнтовні перспективи шляхів можливого удосконалення відповідних норм національного законодавства;

уміти:

- ✓ піддавати аналізу тексти міжнародних договорів з питань міжнародного приватного права;
- ✓ встановлювати колізійні принципи та норми, що підлягають застосуванню, правильно користуватися ними;
- ✓ пов'язувати існуючі національні засоби вирішення колізійних питань із загальними вимогами міжнародного приватного права;
- ✓ знаходити відповіді (та документи) з питань регламентації порядку та процедур розгляду спорів, які виникають або можуть виникнути у правовідносинах з іноземним елементом;
- ✓ знаходити місце конкретних приватних норм у загальній системі міжнародного приватного права;
- ✓ пов'язувати їх аналіз з тенденціями розвитку відповідних підгалузей міжнародного приватного права;
- ✓ передбачати можливі наслідки застосування національного законодавства в його існуючому вигляді;
- ✓ аргументувати власні пропозиції щодо можливого удосконалення правового регулювання відповідних відносин в українському законодавстві.

Зміст дисципліни:

Тема 1. Поняття, предмет і система міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права

Тема 2. Поняття, структура та види колізійних норм. Загальні поняття міжнародного приватного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного приватного права

Тема 4. Колізійні питання речових прав та права інтелектуальної власності

Тема 5. Договірні зобов'язання в міжнародному приватному праві. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів

Тема 6. Транспортні зобов'язання в міжнародному приватному праві

Тема 7. Деліктні зобов'язання в міжнародному приватному праві

Тема 8. Спадкові відносини в міжнародному приватному праві

Тема 9. Шлюбно-сімейні відносини в міжнародному приватному праві

Тема 10. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

Тема 11. Міжнародний цивільний процес та Міжнародний комерційний арбітраж

Мета вивчення дисципліни – формування системи теоретичних знань щодо базових теорій, котрі виступили основою для формування концепції сталого розвитку, сутності кластерного підходу в просторовій економіці, ключових аспектів розробки стратегій розвитку регіонів в умовах діючої адміністративно-територіальної реформи з урахуванням вимог концепції сталого розвитку. Студенти повинні розуміти сутність сталого розвитку та його вплив на формування концепції розвитку регіонів.

Завдання дисципліни - забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами ключових знань концепції сталого розвитку; сутності кластерного підходу в просторовій економіці; опанування ключових аспектів розробки стратегій розвитку регіонів в умовах діючої адміністративно-територіальної реформи з урахуванням вимог концепції сталого розвитку; набуття навичок формування концепції розвитку регіонів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основні теорії та концепції, котрі виступили базисом формування концепції сталого розвитку;
- теоретичні і методологічні основи просторової економіки;
- характеристики кластерної моделі, як напрямку розвитку просторової економіки;
- ключові напрямів адміністративно-територіальної реформи та її переваг для забезпечення реалізації концепції сталого розвитку.

вміти:

- визначати ключові характеристики теорії «заповненого світу», концепції «нульового» росту;
- формувати базові напрями, котрі забезпечать реалізацію концепції сталого розвитку регіону;
- визначати сутність теорій та сучасних тенденцій розвитку просторової економіки; окреслювати базові характеристики кластерної моделі просторової економіки;
- визначати ключові характеристики діючої адміністративно-територіальної реформи.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Теорія сталого розвитку.

Тема 2. Основні індикатори сталого розвитку регіону

Тема 3. Теоретичні основи просторової економіки

Тема 4. Основні засади та законодавчо-нормативне забезпечення регіональної політики України

Тема 5. Інституційне забезпечення сталого розвитку регіонів

Тема 6. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: причини проведення, сутність та наслідки

АГРОТЕХНІЧНИЙ КОНСАЛТИНГ

Мета вивчення дисципліни – курс має на меті формування у студента комплексу знань про консультаційної діяльності в агротехнічній сфері та про організації, які її надають.

Завдання дисципліни: придбання теоретичних знань про консультаційної діяльності у сфері аграрного виробництва; формування навичок консультування товаровиробників по питань організації, економіки, технологій, агроінженерних інновацій, управління та ін; формування знань про існуючі на ринку організаціях, зайнятих в сфері консультування сільгосптоваровиробників та особливості їх функціонування.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати: теоретико-методологічні основи агротехнічного консалтингу, знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем; знати механізм функціонування консалтингу та надання консультаційних послуг; розуміти принципи, методи та інструменти агротехнічного консалтингу.

вміти: формувати і аналізувати інформацію та правильно її інтерпретувати; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх

вирішення; застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні; виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань; виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані рішення.

Зміст дисципліни.

Тема 1. Теоретичні основи агротехнічного консалтингу.

Тема 2. Сутність агротехнічного консалтингу та його роль в організації агробізнесу.

Тема 3. Інформаційно-консультаційні служби в АПК.

Тема 4. Особливості консультування товаровиробників.

Тема 5. Агроінженерні інновації.

Тема 6. Управлінський консалтинг.

Тема 7. Особливості консультування товаровиробників в області агрономічних інновацій..